

Сторінка головного редактора

Малий ювілей з великою історією

Доля першого видання "Вісті державного степового заповідника "Чаплі" (Асканія-Нова)", перший том якого надруковано у 1922 році, була трагічною. Зі створенням у 1931 році Науково-дослідного інституту акліматизації і гібридизації тварин "Асканія-Нова" останній набір його тиражу було розсипано, а більшу частину тодішньої редакційної колегії репресовано. Разом з тим, гортаючи сторінки перших "Вістей..." і опановуючи сутність викладених наукових знань, ми раз у раз вражаємося глибині наукового пошуку у фітоценології, геоботаніці, зоології. Вони стали фундаментом подальших наукових досліджень, які суттєво розширилися з набуттям заповідником статусу самостійної природоохоронної науково-дослідної установи міжнародного значення. Тому відновлення у 1998 році давно закритого видання було справою честі науковців заповідної установи. При цьому варто нагадати, що воно було приурочене до 100-річчя заповідання степу в Асканії-Новій.

Без перебільшення, сучасні "Вісті...", разом із науковим журналом "Заповідна справа в Україні", стали основними поширювачами наукових знань з питань заповідної справи в новітній історії України.

За весь цей час в редколегії журналу не було жодного штатного співробітника. Як перший, так і наступні томи видання, включаючи і останнє його число, підготовлені редакційною колегією ентузіастів – науковців та науково-технічного персоналу заповідника. Ця копітка робота із збору, комплектації за розділами, організації рецензування, редагування виконана паралельно з основною науково-дослідною чи іншою роботою.

За цей період в двадцяти томах було розміщено 486 наукових праць; серед них 348 повноформатних наукових статей та 63 короткі повідомлення. Окрім цього, публікації, присвячені ювілеям знаних науковців та природоохоронців, висвітлення хронік наукових подій тощо сумарно займають 138 позицій.

Журнал завжди був відкритим для публікації статей науковців інших установ як нашої країни, так і зарубіжжя. Він поширюється через мережу електронного зв'язку. Резюме до статей друкується українською, російською та англійською мовами. Згадаємо, що в перших "Вістях...", поряд із українськими статтями, які займали не менше половини обсягу кожного тому, частина робіт друкувалось німецькою мовою. Це вказує, що рівень біологічної, зокрема, зоологічної науки у Німеччині на той час був вартий наслідування, або ж це була данина засновнику заповідника – Фрідріху Фальц-Фейну –

німцю за походженням. Незважаючи на негативне ставлення радянської влади до колишніх землевласників, в Асканії-Новій, до початку 30-х років минулого століття, до імені засновника ставились з великою повагою.

В новітніх "Вістях..." можливістю друкуватись скористалось 11 авторів із далекого зарубіжжя, які розмістили тут 13 статей.

Сучасні наукові підрозділи біосферного заповідника сформовані відповідно до структури його природоохоронних об'єктів, які за площею або значно перевищують подібні заповідні території в Україні, як це має місце із заповідним степом, або відносяться до групи найбільших – зоопарк та дендропарк. Як показує аналіз, розподіл кількості надрукованих за напрямками наукових досліджень публікацій у "Вістях" виявився не на користь степової тематики. Хоча обсяги розміщених тут фундаментальних праць з фітоценології є значними, але, все ж таки, за вказаний період у виданні найбільше надруковано праць з теорії, методів і практичних аспектів інтродукції та реінтродукції; їх загальна кількість склала 54%. Дещо менше надруковано статей з питань заповідної справи, степового природокористування. Потім порівну розподіляються суто ботанічні та зоологічні праці, публікації зі збереження рідкісної флори і фауни. Знайшли своє відображення історія заповідної справи, питання екологічної освіти.

Тож двадцятье число наукового журналу "Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова" – наступника започаткованого у надскладні 20-роки минулого століття видання "Вісті державного степового заповідника "Чаплі" (Асканія-Нова)" – підтверджує його життєвість і необхідність для поширення і збереження знань екологічного, ботанічного, зоологічного, ґрунтознавчого та інших напрямів фундаментальних і прикладних досліджень природничого характеру та заповідної справи.

В. Гавриленко, головний редактор, директор Біосферного заповідника "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН, заслужений природоохоронець України, член Національної комісії у справах ЮНЕСКО та Національного комітету ЮНЕСКО з програми "Людина і біосфера"